

Vårdkedja sterilisering Barnmorskemottagningar och gynekologi

Syfte

Säkerställa den lokala vårdkedjan då patient önskar sterilisering. Som ett komplement till [Sterilisering, M4.pdf](#) (vgregion.se)

Arbetsbeskrivning

Rutinen beskriver hur legitimerad vårdpersonal, barnmorska eller läkare, ska bedöma-, informera- och eventuellt remittera patient med steriliseringsönskemål för operation eller skicka blanketter till Socialstyrelsen för vidare handläggning. Vård ska ske i samråd med patienten enligt rutin. Patienthändelser ska dokumenteras i patientens journal enligt rutin.

Bakgrund

Sterilisering kan erbjudas till en person som har fyllt tjugofem år och är bosatt i Sverige. En asylsökande person har inte rätt att bli steriliserad i Sverige. Däremot har en asylsökande person rätt att få preventivmedelsrådgivning och abort.

En större andel av patienter som önskar sterilisering kommer i första hand till barnmorska på barnmorskemottagning för preventivmedelsrådgivning. I samband med rådgivningen ges information enligt Steriliseringslagen och blanketten från Socialstyrelsen "Bekräftelse på mottagen information enligt §5 steriliseringslagen" skrivs under av barnmorskan och patienten.

Kvinnlig sterilisering görs i narkos via laparoskopi och behöver således utföras på sjukhus.

Utförande

Barnmorskebesök

Barnmorskan ska:

- Ta anamnes innehållande hälsotillstånd, antal barn, social situation, tidigare preventivmetoder, hur länge patient har funderat på sterilisering och steriliseringsmotiv.
- Informera om ingreppets innebörd och följder samt om andra möjligheter för att förebygga graviditet. Ange andra preventivmetoder.
- Säkerställa att patienten är helt införstådd med att ingreppet är definitivt och att frågeställningar kan uppkomma i samband med byte av partner, förlust av tidigare barn med mera.
- Informera att patienten har betänketid och att denna kan ändra sitt beslut innan ingreppet.
- Informera om vårdgarantin.
- Skriftlig patientinformation finns på [Sterilisering - 1177](#).
- Låta patient underteckna blankett ”Bekräftelse om erhållen information enligt § 5 steriliseringslagen” om patienten är fastbesluten om sitt steriliseringsönskemål. Länk: [blankett-bekraftelse-pa-mottagen-information-enligt-steriliseringslagen-hslf-fs-2016-6.pdf](#)
- Låta patienten fylla i och underteckna blankett [Hälsodeklaration Kvinnokliniken SU](#)
- Kontrollera Hb, blodtryck, vikt och längd.

I det fall där bedömningen leder till att patienten uppfyller kriterier för sterilisering ska barnmorskan boka ett ärende på konsultationslista ”Specialist Prev”. Läkaren bedömer ärendet och skriver antingen en administrativ remiss till Kvinnokliniken (KK) Sahlgrenska för

sterilisering eller remiss till gynekologimottagning om det behövs ett kompletterande läkarbesök.

Vid administrativ remiss skrivs den ut av barnmorska på barnmorskemottagningen (BMM) och skickas till KK Sahlgrenska tillsammans med hälsodeklarationen och den ifyllda bekräftelseblanketten från Socialstyrelsen. Vid behov av läkarbesök skriver läkare remiss till Sjukhusen i Väster eller Masthuggets gynekologimottagning (enligt ansvarsområde).

Patienter som alltid skall träffa läkare inför bedömning sterilisering:

- BMI >35
- ASA-klass 3–4
- Står på antikoagulantia
- Genomgått större bukkirurgi, fler än ett kejsarsnitt eller haft en infektion i samband med bukkirurgi.

Vid läkarbesöket skall man i möjligaste mån bedöma om det finns andra möjliga preventivmedelsmetoder. Om patienten trots detta vill genomgå sterilisering skall remiss skickas till KK Sahlgrenska för bedömning och planering av ingreppet.

Personer som uttrycker önskemål om sterilisering, som har fyllt arton men inte tjugofem år och som är bosatt i Sverige, och har särskilda skäl skall alltid hänvisas av barnmorska till läkarbesök via egenremiss. Vid läkarbesöket skall patienten fylla i och underteckna blankett [Ansökan om tillstånd sterilisering](#) i stället för blankett ”Bekräftelse om erhållen information enligt § 5 steriliseringslagen” och hälsodeklaration. Läkare skall även fylla i och underteckna blankett [Läkarutlåtande](#). Både ansökan och läkarutlåtandet skickas sedan till Socialstyrelsen för att slutligen hamna hos Rättsliga rådet som tar beslut i ärendet.

Arbetsgrupp

Innehållsansvarig

Sofia Karlsson, specialistläkare inom gynekologi och obstetrik,
Masthugget gynekologi- och obstetrikmottagning, Regionhälsan

Innehållsgranskare

Karin Jerhamre Sundh, mödrahälsovårdsöverläkare, Centrala
mödrahälsovårdsteamet, Regionhälsan

Anna Hagman, mödrahälsovårdsöverläkare, Centrala
mödrahälsovårdsteamet, Regionhälsan

Helena Hognert, överläkare obstetrik och gynekologi, Kvinnokliniken
Sahlgrenska sjukhuset

Godkännare

Susanne Samuelsson, områdeschef Göteborg och Södra Bohuslän,
Barnmorskemottagningar, Regionhälsan

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Område M4 MHV, Masthugget gynekologi- och obstetrikmottagning

Innehållsansvar: Sofiiia Karlsson, (sofob3), Specialistläkare

Granskad av: Karin Jerhamre Sund, (karje1), Överläkare, Anna Hagman, (annha67), Överläkare

Godkänd av: Susanne Samuelsson, (sussa7), Områdeschef

Dokument-ID: RHS9927-391389789-269

Version: 2.0

Giltig från: 2025-09-16

Giltig till: 2027-09-16